

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z wniosku M. P.-Z.

z udziałem B. A. P.-S., J. S. P., J. Z. P., J. W. S., M. M. R., W. M. S., K. I. K., G. P.,
A. J. S., R. K., E. K., J. W. K., I. K., E. M. J. i J. J. G.

o stwierdzenie nabycia spadku po H. J. P.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 13 lutego 2020 r., sygn. akt II Ca [...]

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 18 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy w K. stwierdził, że spadek po H. J. P., córce J. i F., zmarłej [...] 2015 r. w K., ostatnio stale zamieszkałej w K., na podstawie ustawy dziedziczą: bratanice: J. J. G. z domu P. córka R. i H., E. M. J. z domu P. córka R. i H., J. W. K. z domu P. córka S. i J., E. A. K. z domu P. córka S. i J., B. A. P. – S. z domu P. córka B. i S. po 1/12 (jednej dwunastej) części każda z nich, bratankowie G. P. syn S. i J., J. S. P. syn B. i S., J. Z. P. syn B. i S., A. J. S. syn J. i M., J. W. S. syn J. i M. po 1/12 (jednej dwunastej) części każdy z nich, dzieci bratanka: I. K. z domu P. córka M. i H., M. P. – Z. z domu P. córka M. i H., K. I. K. z domu P. córka M. i H. po 1/36 (jednej trzydziestej szóstej) części każdy z nich; dzieci bratanka W. M. S. syn K. i D., M. M. R. z domu S. córka K. i D. po 1/24 (jednej dwudziestej czwartej) części każdy z nich (pkt I).

Postanowieniem z 13 lutego 2020 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację wnioskodawczyni.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni, jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wskazała na przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącej, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wiążące się z problematyką stosowania i wykładni prawa materialnego, których jednoznaczne rozstrzygnięcie wywołuje poważne wątpliwości, tj.: 1. Czy naczelna zasada prawa spadkowego *in favorem testamenti* nakazująca nadać rozrządzeniu spadkodawcy treść najbardziej odzwierciedlającą jego ostatnią wolę w zestawieniu z możliwością prawną ograniczenia przesłuchania świadków testamentu ustnego do dwóch świadków, w przypadku istnienia trudnych do przewyciężenia przeszkody może skutkować rozszerzającą wykładnią pojęcia trudne do przewyciężenia przeszkody na gruncie art. 952 § 3 k.c.?; 2. Czy przez trudne do przewyciężenia okoliczności należy także rozumieć konflikt interesów istniejący pomiędzy świadkiem testamentu ustnego, a osobą która ma być na mocy testamentu spadkobiercą, którym kierując się świadek odmawia spisania testamentu ustnego lub przesłuchiwany w charakterze świadka zataja treść testamentu i czy powyższe może być oceniane przez sąd w ramach ogólnej dyrektywy z art. 233 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., czy wymaga prawomocnego wyroku skazującego wydanego w postępowaniu karnym, który z mocy regulacji art. 11 k.p.c. wiąże sąd cywilny ?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny

środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007 r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Skarżąca potraktowała zamiennie dwie powołane przesłanki przedsądu, do czego nie ma podstaw szczególnie w sytuacji, gdy istnienie przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. zostało uzasadnione rozbieżnościami

w orzecznictwie. Skoro bowiem na tle wykładni przepisu powstały rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego, to znaczy, że zajął on już stanowisko w tej kwestii i to nie jeden raz. Nie można zatem budować w oparciu o te same wątpliwości istotnego zagadnienia prawnego, które charakteryzuje się tym, że jest nowe, jeszcze nierozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2016 r., I CSK 315/16, niepubl.).

Jedynie na marginesie należy wskazać, że szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, iż powyższe przesłanki nie zostały wykazane. Uzasadnienie wniosku jest pobieżne, niemal zdawkowe i nie powołano w nim argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania. Należy wskazać, że nie jest rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania, doszukiwanie się jurydycznej argumentacji mającej wykazać istnienie istotnego zagadnienia prawnego lub potrzeby wykładni przepisów prawnych. Samo zaś sformułowanie zagadnienia prawnego, bez przedstawienia argumentacji służącej wykazaniu, że to zagadnienie rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy, nie jest wystarczające.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązuje brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.